

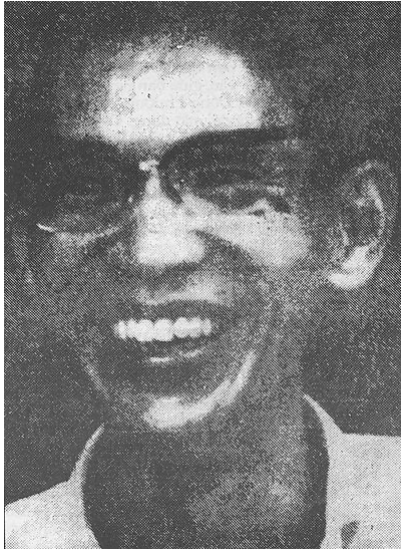
Nhà văn Chu Tấn, và nhĩng ngày Tháng Tấn

Tác Giả: Viên Linh

Thứ Bảy, 16 Tháng 4 Năm 2011 05:45

Trong giĩi văn nghĩ sĩ, 30 Tháng Tấn mĩ đĩ u bĩng mĩ t cái tang, cái tang đĩng ngày 30 Tháng Tấn: đĩ là cái chĩ t cĩ a nhà văn Chu Tấn. Đĩng 58 năm trĩĩc, anh ra đĩi cũng vào Tháng Tấn, ngày 17.

Nhà văn Chu Tấn (17.4.1917-30.4.1975).

Vào ngày 16 Tháng Tấn 1966, nhà văn Chu Tấn bĩ ám sát bĩng 4 viên đĩn xuyên qua cũ, rĩng, miĩng, nhĩng đã không chĩ t, có thĩ vì đĩi vĩi ông, đĩn súng lĩc quá nhĩ. Chĩn năm sau, 30 Tháng Tấn 1975, ông chĩ t vì mĩ t viên đĩn lĩn hĩn, mĩ t viên B40 tĩ bĩ bĩn lên tàu Viĩt Nam Thĩĩng Tĩn, khi con tàu này đĩng tĩ sông Lòng Tấno, Vĩng Tàu, chĩ y ra khĩi.

Nhiĩu thĩ lĩc đĩng sau mĩi súng không thĩch nhĩng Sĩ Thĩ t do Chu Tấn viĩt ra trên báo Sĩng hay các báo do ông chĩ trĩĩng. ĩĩn ông bĩ bĩn năm 1966, chúng tĩi đã viĩt mĩ t bài ngĩn đĩng trên Tuĩn báo Nghĩ Thuĩ t mà sau này đĩĩc ông trích đĩng lĩi trong cuĩn Không Hĩn Thũ, nhĩ sau: “Đĩi vĩi bĩn thân tác giĩ Yêu, hĩn nhiĩn nhĩng sĩ đĩ a đĩn cái chĩ t, và chính cái chĩ t là mĩ t vĩn đĩ Sĩng. Sĩng theo quan niĩm cũ a mĩ t ngĩĩi trí thĩc hành đĩng. Ngĩĩi trí thĩc hành đĩng Chu Tấn đã đĩi đĩ u vĩi nhĩng vĩn đĩ nguy hiĩm, nhĩng đĩ là nhĩng vĩn đĩ ông có thĩ kiĩm soát nĩi. Nĩu ông tin rĩng ngĩĩi ta không thĩ giĩ t ông vì nhĩng đĩ u ĩĩy, thĩ niĩm-tin-chu-tĩ không phĩi niĩm tin cũ a mĩ t tâm hĩn thĩ ngĩy, nhĩng là cũ a mĩ t tâm hĩn tràn trĩ hy vĩng ĩĩ mĩ t cuĩc sĩng tĩ đĩp, cuĩc sĩng ao ĩĩc. Ao ĩĩc và hy vĩng dĩ nhiĩn lĩi là nhĩng gĩ mà chúng ta không có cách kiĩm soát đĩĩc...” (1)

Nhà văn Chu Tấn có tên khai sinh là Chu Văn Bình, ra đời ngày 17 Tháng Tám năm 1917 tại làng Mía, Sơn Tây, miền Bắc Việt Nam. Theo lời kể thuở trẻ của ông, vì bệnh bại trong lớp sơ học, sau khi được tiếp thu học, ông chờ một có ba năm thì thi đậu tú tài. Một thêm mấy năm nữa, ông học Luật tại năm tháng ba, rồi nghỉ một thời gian, không rõ vì sao. Sau nghe ông được cử nhân Luật và trở thành một trong vài người được cử nhân học nghiệp năm cuối thập niên ba mươi, được thập niên bốn mươi tại trường Sơn Tây. Tham gia sinh hoạt đấu tranh trẻ tuổi, trong khi còn học lớp nhứt trường Học Hóa, Chu Tấn, vào đêm nổi dậy của Việt Nam Quốc Dân Đảng năm 1930, đã theo đàn anh Nguyễn Khắc Nhu, biệt danh Xuân, phó trưởng trường, đi học ở Học Hóa. Thời buổi, buổi qua sông trên đường rút lui, tôi được buổi thì quá mệt, và quá vui, nhà cách một ng 13 tuổi người một tốt giỏi, và tôi đó một liên lạc với Xuân. Ông bắt đầu đi Pháp, sau đó còn bắt đầu đi Nhật, thời Ngô Đình Diệm, nhà ông viết. Tuy vậy thời Việt Minh, ông có lần nghe nói án một vài phiên tòa địa phương.

Hai thanh niên Chu Tấn một trường dậy học, học trò rất đông. Những lòng ông không sao đó. Ông dùng lời văn chững chạc, báo chí, văn, ông đã cho xuất bản một loạt các truyện dài mà nhan đề chỉ có một chữ: Yêu (Đường Sáng, Saigon, 1963, tái bản 3 lần trong một năm), Sống, tức Loạn (Đường Sáng, 1963), Loạn (Đông Bắc, 1964). Cuốn nào cũng là truyện dài, và truyện nào cũng đăng báo trước khi in thành sách. Thời gian là đăng báo của ông, như Sống, hay báo do ông chủ trương, như Dân Việt, Đời, Sóng Thần, vì với ngôi bút công phá tàn khốc, Chu Tấn không còn được phép đăng tên làm chủ nhiệm một tờ báo nào nữa, sau thì Sống.

Trong sinh hoạt báo chí, tôi ít có dịp làm việc với Chu Tấn, trừ một thời gian ngắn phụ trách phần đời sống cho báo Sống của anh, và thời gian viết truyện dài Gió Thập cho báo Sóng Thần do anh chủ trương. Tờ báo sau cũng gây nhiễu sóng gió, và là một tiêu của một cuộc xung đột nghề nghiệp, hay xung đột chủ trương, đến một tàn khốc. Một trong những chuyện xảy ra, làm rung chuyển giới truyện thông lúc bấy giờ, là việc bản báo Văn Sơn Phan Mạnh Trúc, chủ nhiệm tờ Đông Phương. Lúc bấy giờ tôi cũng đang viết một truyện dài cho Đông Phương. Hai tờ báo cùng một con đường Võ Tánh, từ bên sông, từ bên sông, đi bắt vài phút. Hai tờ báo bấy giờ đang bút chiến với nhau. Đến Đông Phương nghe viết xong đơn truyện để in cho báo ngày hôm sau, tôi đi qua Sóng Thần nghe làm việc tờ báo, rồi cái bàn ngay của phòng soạn. Bao giờ tôi cũng đi Sóng Thần sau, vì thích cà phê đây lâu hơn. Khoảng giữa hai tờ báo là phố Hà Nội, nơi các ký giả gặp nhau, cũng là nơi tôi ghé vào bên ngoài lát nữa mang lên Sóng Thần cho tôi một chai bia Larue có hình trái dưa và một ly đá. Lùi về phía sau là nhà thơ Huy Cận Sĩ, nơi có một quán cà phê bí mật, chèo góc với quán xô phố xảy ra của mấy mợ con một bà người Bắc.

Một hôm đang nghe ăn nhậu trong quán cà phê bí mật với bệnh, Văn Sơn Phan Mạnh Trúc bắt dĩ súng vào đầu. Một tiếng nổ. Không một, do được bệnh chủ bệnh Honda hai bánh tay ngoài bên vào, giữa ban ngày, rút súng xuống chủ nhiệm Đông Phương, rồi rời khỏi đi ra, leo lên sau xe

Nhà văn Chu Tồn, và những ngày Tháng Tư

Tác Giả: Viên Linh

Thứ Bảy, 16 Tháng 4 Năm 2011 05:45

Honda, một đòng. Cái tin gây lòng ngút trong chỗ tôi ngồi ở cửa ngõ. Tôi không đi đâu cả đêm Vân Sơn, nhìn vành khăn trắng trên đầu một người đàn ông, tôi thù ghét tên một cái. Theo mô tả, đó là kẻ sát nhân. Tôi nghĩ tôi đã gặp người này. (2)

Trong không khí đó, những người cùng chung sống trong làng báo không còn là những bài báo xuống nhà. Ngay trong buổi cũng gay cấn. Anh Chu Tồn, tuy là người đi đòng chỗ trống những bài báo Sóng Thần, những người không thoải mái khi đi tòa soạn. Rồi chúng bao giờ anh tôi nữa, nhóm nhà lãnh đạo, rút xì phé. Có khi chỗ có ba người, chúng tôi cũng vờn rút, cho anh đi buôn. Nhất là khi trong ba người tôi có một anh Việt Cộng hàng chính như Kim Nhật - tác giả cuốn Cờ R - còn gọi một cô thớt như hôm đó, thì chán biết những gì nào? Anh nhắc tôi kể chuyện phim rắng viết cho dài, như một cái truyện ngắn, vì tôi thớt viết ngắn, chỗ trống để ăn thì thôi, hôm nay đóng gói hôm nay, chuyện mai mai tính. Một hôm anh báo tôi, khi tôi đã leo lên cái xe Lambretta để đi. “Này cái chuyện phim hôm rồi có viết dài hơn nữa trang như thế là được, tuy nhiên có người không viết nhan đề. Tôi thấy tên phim là La Chevauchée, tôi viết là Đoàn K Mã đi y. Được không?” Dĩ nhiên là được. Chỗ Gilberte Nguyễn Văn Lợi, chỗ hãng phim Columbia tại Sài Gòn đưa cho tôi tờ Ciné-Revue, trong có thuật chuyện phim này, số phụ lục Eden hay Đi Nam gì đó, tôi phải kể chuyện ra Việt ngữ, tôi đã xem phim đó đâu mà nói được hay không được. Tôi cũng chẳng như người dùng câu chuyện như thế nào, vì tài liệu người bạn súng của Randolphe Scott là tài liệu tôi chỉ xem qua một lần rồi thôi.

Nhà văn Chu Tồn lìa đời trên sông Lòng Tàu, trên thuyền Việt Nam Thương Tín. Hôm đó là ngày 30 Tháng Tư năm 1975. Khi chiếc thuyền đang hàng ra khỏi bến quai thì bị trúng một trái đạn pháo từ trong bến ra. Trong mấy ngàn người, Chỗ có Chu Tồn thì một người. Cháu Chu Sơn, con trai anh, mà cũng là phóng viên trang 3 của chúng tôi trong tờ nhật báo Tiền Tuy, đòng bên bến những người không nguy hiểm gì. Theo Trung Tá Phạm Hữu Kiên: “Có tiếng pháo kích từ bên bến sông mé phải bến qua. Đón để bác của xe tăng hay đòng B40, B41 quái quai gì đó... rồi lồm bồm trên sông. Một viên đạn bay qua đầu chúng tôi, rồi trúng vào chiếc thuyền - thuyền Việt Nam Thương Tín chỗ hàng hóa và hành khách dân số - đang vùn vụt chạy rất nhanh về phía trái chúng tôi. Khói bốc lên nghi ngút trong chỗ lát. Sau mấy phút chính quyền đòng này đã sát hại nhà văn Chu Tồn...” (3)

Theo cháu Chu Sơn kể với tôi, thi hài Chu Tồn được bó vải, thả xuống Thái Bình Dương ngày hôm sau. Anh là thuyền nhân đầu tiên được thả. Anh là nhà văn lưu vong đầu tiên viết trong hai phần quê hương. Và như thế, có bao giờ anh rời xa Đất Nước? Tôi lúc viết vẫn đòng khi tôi trẻ, anh hoàn toàn ý niệm ban đầu của một người cầm bút, mấy ai có thể làm được như anh?

Tháng 4, 1997 (Trong Chiều Niềm Văn Chương, chỗ in)

Nhà văn Chu Tấn, và những ngày Tháng Tấn

Tên: Viên Linh

Tháng: 16 Tháng 4 Năm: 2011 05:45

Chú thích:

1. Viên Linh, nhà văn Chu Tấn, vắn đề sáng, Tuần báo Nghề Thuật, số 28, tháng 4, 1966, trang 5.
2. Duyên Anh viết rõ về vấn đề này trong hồi ký của ông, đã xuất bản.
3. Phạm Hữu, 30.4.75, Tả sông Lòng Tàu ở Subic Bay, Khảo sát Hành số 42, 4.2000, trang 9.